

Mielasis Skaitytojau,

Bendradarbi, Platintojau,

**Kalėdinės ramybės bei taikos Tavo sielai
ir laimingesnių Naujųjų Metų už praėjusiuosius
Tau linki**

“Laiškų Lietuviams” Redakcija

ŽVAIGŽDĖS PASLAPTIS

Dievas tarp žmonių. Skamba, kaip pasaka. O kai sužimba žvakės ant eg-lučių, altoriai paskęsta auksinėje šviesoje, kai pasigirsta “Sveikas, Jėzau gimusis”, pasaka virsta tikrove. Žmonės laužia plotkas, bučiuojasi, linki laimės. Bet, sudegus žvakėms, stikluose vynui nusekus, šventadieniniams rūbams sugrižus į naftalinu kvepiančias spintas, ką tik gimusi pasakiška tikrovė vėl iškeliauja į pasakų šalį.

Tvartelis ir Dangus

Dievas tarp žmonių. Kaip vienas iš mūsų. Pradeda žemės kelionę nuo lopšio, kad tu nesigėdytum savo neturtingos motulės ir prastos gimtinės bakūželės. Jis gimsta tvartely, kad tavo širdies tvartelis Dangumi pavirstų. Senasis pasaulis turi užleisti vietą naujam. Neturtas tampa palaiminimu, o tremtis — išganymu. Žmogus turi atgimti. Už tai ir senis Nikodemas giliai susirūpinęs klausė: “Kaip aš savo metuose sugrišiu į motinos iščių?” Žmogus turi persiorientuoti. Reikia naujos širdies. Artinkis prie Betliejaus tvartelio. Negrižk namo, nesupratęs Žvaigždės Paslapties, nes čia tavo laimė ir ateitis.

Stalius ir piemenys

“Kas gali būti gero iš Nazareto?” — galvojo ir šaipėsi išdidžios galvos, kai Dievas tapo žmogumi Nekaltai Pradėtisios iščiuje. Graži, sąžininga ir kilni buvo Staliaus širdis, nors panagės juodos ir delnai pūslėti. Už tai jis pirmas išvys Pasaulio Stebuklą, kai didžiai šviesi žvaigždė nuplieks juodą nakties dangų. Pas piemenis skubės angelai, linksma nešdami žinia. Iš išgąščio suakmenės piemenų veidai, žodis sustings ant liežuvio, kol

linksma žinia pabučiuos jų skruostus laimės šypsniu. Rašyt nei skaityt jie nemokejo. Pilkos buvo jų dienos ir paprasti darbeliai. Gyvenimas be ateities. Bet kad buvo ištikimesni Dangui negu žemei, jiems atviras kelias prie Jėzaus lopšelio. Dovanų jie neš Tam, kuris už stiklą vandens Dangumi moka. Jeruzalėje ges šviesos, skirstysis išsiūžusi minia. Aidės ir numirs paskutiniai muzikos garsai, kai angelų devyni chorai užtrauks Dievo Sūnaus himną.

Didysis Proletaras

Tvartelio édziose prasideda išganymas. Kam Dangus priklauso, tam ir žemė. Kai į Betliejaus Kūdikį pasižiūri, visas pasaulis tampa mūs namais. Mat pro šito Kūdikio akis Dievas žiūri. Kur Jis pažvelgia, laimės upės teka. Kaip mums nusipelnyti Didžiojo Proletaro vienų vieną žvilgsnį? Juk ir mes pasklidome tremtinių keliais, kai Apvaizdos akis metė šviesą į mūsų ateities tamsų dangų. Ar buvome kada arčiau Betliejaus tvartelio? Ar ne Jis pasakė: “Palaiminti beturčiai dvasioje?” O juk Jo nei vienas žodis nepraeina, nors griūna pasauliai ir krinta žvaigždės nuo dangaus.

Žvaigždės paslaptis

Jėzus tampa beturčiu, kad tavo tikėjimas Apvaizda taptų galingas, kaip šimtmetis ažuolas. Jis neturėjo kur galvos priglausti — tu turi. Visada turėsi, nes Apvaizda amžina ir nemirtinga. Kalėdų nakties šūkis — Ramybė žemėje — tavo naujausias uždavinys. Tegu tavo širdis kartoja jį dieną ir naktį. Kalėdų proga tu sveikini savuosius, linki laimės, siunti dovanas. O kad taip kiekvieną dieną —

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Yearly subscription one dollar. Single copy 10 cents.

Entered as second-class matter at the Post Office at Chicago, 111. Additional office of mailing in Putnam, Conn.

LAIŠKAI LIETUVIAMS leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį. Redaguoja T. Juozas Vaišnys, S.J. Administratorius Petras Kleinotas, S.J. Redakcijos ir Administracijos adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Telefonas: HEMlock 4-1677.

Metinės prenumeratos kaina 1 doleris. Atskiras numeris 10 centų.

Vinjetės VI. Vijeikio

lygiu ir brangiu nuoširdumu — kiekvienam linkėtum laimės. Tegu kiekvienas tavo žodis ir visad ištiesta ranka jiems būna dovana. Padalyk visas Kalėdų dovanas ir linkėjimus į 365 dienas. Nors tvirtai gyventum, neužmiršk savo širdies. Ji amžina. Tvirtelis virsta Dangumi, kai

jame Viešpats Jėzus apsigyvena.

Dievas tarp žmonių. Skamba, kaip pasaka. O kai sužibs žvakės ant eglučių, altoriai paskės auksinėje šviesoje, kai pasigirs “Sveikas, Jėzau gimusis”, pasaka virs tikrove.

Bruno Markaitis, S. J.

RYTŲ BAŽNYČIA IR NAUJOJI DOGMA

Paskelbimas kokios nors naujos dogmos yra nepaprastai ilgo, plataus ir išsamaus mokslino, istorinio ir ypač teologinio tyrinėjimo, svarstymo ir stebėjimo vaisius. Daugybė didelių mokslininkų ir žymių teologų per metų metus tiria šios tiesos tikrumą ir būtinumą. Todėl kai Bažnyčia paskelbia kokią nors dogmą, mes galime ramiai nusilenkti jos reikalavimui ta tiesa tikėti ne tik dėl Katalikų Bažnyčios autoriteto, bet ir dėl to, kad ta tiesa yra gerai ištirta, moksliniai pagrįsta ir paties Dievo apreikšta.

Šituose tyrinėjimuose labai svarbus argumentas yra pirmųjų krikščionių tikėjimas. Taigi, prieš paskelbdama Marijos Dangun Ėmimą tikėjimo dogmą, Bažnyčia labai kruopščiai ištyrė ne tik pirmųjų krikščionių tikėjimą, bet ir nuo tikrosios Bažnyčios atskilusių stačiatikių. Mat, jei ir nuo Bažnyčios atskilę klaidatikiai neatmeta, bet tiki kokią nors mūsų tikėjimo tiesą, tai šis faktas dar aiškiau parodo, kad ta tiesa buvo tvirtai tikima nuo pirmųjų krikščionybės laikų.

Rytų krikščionims, Rusams ir Graikams, atskilus nuo Katalikų Bažnyčios, jų tikėjimo dogmos sustingo, mažai besivystė, todėl, susipažinę su jų tikimais dalykais, mes žinosime, kad tai buvo tikima dar prieš bet kokią skilimą visoje Bažnyčioje.

Nepaprastai turtingos ir nuo senų laikų beveik nepasikeitusios mūsų atsiskyrusių brolių, rytų krikščionių, liturginės apeigos ir maldos yra svarbiausias jų tikėjimo

tiesų, šalia Šv. Rašto, šaltinis. Tose maldose mes randame išreikštas tiesas, kurios buvo gerai žinomos ir tikimos jau net ketvirtame šimtmety. Taip ir apie rytų krikščionių tikėjimą į Dievo Motinos paėmimą Dangun su kūnu ir siela galime spręsti iš jų liturginių maldų.

Dievo Motinos mirtis

Įvairiose, dažniausiai Marijos švenčių maldose ir giesmėse, mes randame gilų nusistebėjimą, kad Dievo Motina būtų galėjusi ir turėjusi mirti. “Koks stebuklas! Gyvenimo šaltinis dedamas į karštą!” O kitas autorius klausia pačią Dievo Motiną: “Kaipgi Tavo nekaltas ir mūsų gyvybės Davėją pagimdęs kūnas galėjo mirti?” O Šv. Jonas Damaskietis, lyg norėdamas palengvinti tikėjimą šiuo dalyku, sako: “Jeigu ir jos dieviškasis Sūnus, kurio žodžiu atsirado Dangus, laisvu noru prisimė mirtį, kaipgi būtų galėjusi to vengti Jį nekaltai pagimdžiusioji?”

Todėl ir aštunto šimtmečio poetas Kozmą Majumskis tvirtina: “Tu, sekdama savo Sutvėrėją ir Sūnų, nors buvai virš visų kūrinių, pasidavei kūrinių įstatymams.” O Šv. Germanas vaizduoja apaštalus taip besikreipiančius į Dangun paimtą Švenčiausią Mergelę: “Kadangi tu Dievo paliepimu ir motiniškos meilės traukiama buvai pašaukta eiti į Dangų, mes džiaugiamės ir tuo, kas tau taip garbingai įvyko ir tuo, kas mums iš to bus — tu tapai mums amžino gyvenimo įrodymu ir vadove pas Dievą.”

Šv. Andriejus iš Kretos didžiai nustebeš kreipiasi į Nekaltąją Mergelę: “Kokios rankos bus vertos tave palaidoti? Kas drįs paliesti ir nešti tave, nešiojusią Visuresantįjį? Kokias maldas mes kalbėsime prie tavo karsto ir kokias giesmes giedosime apie tavo mirtį?”

Dievo Motinos paėmimas į Dangų

Rytų krikščionių įsitikinimas, kad Dievo Motina mirė, tėra tik viena dalis tos liturginės maldos minimos istorijos. Marijos Dangun Ėmimo šventėje, kuri yra viena iš pačių seniausių krikščionybės švenčių ir ypač rytuose skaitoma prie pačių iškilmingiausių, daugiau yra kalbama apie jos garbingą paėmimą į Dangų, negu apie jos mirtį. Jau minėtas Andriejus iš Kretos kviečia visą Bažnyčią į šią šventę: “Siono Motina, Dievo išrinktoji, užgiedok laidotuvių giesmę, bet neraudok nusiminimo skausme, nes pilna džiaugsmo, o ne liūdesio yra šios dienos šventė.”

Šv. Germanas vaizduoja Jėzų Kristų, raminanti savo mirštančią Motiną šiais žodžiais: “Patikėk man savo kūną taip, kaip aš patikėjau savo Dievybę tavo iščiui. Drašiai paguldyk savo kūną Getsemanės darže, nes tuoj po to būsi vėl pernešta į gyvenimą.” Liturgijos maldų tvirtinimą, kad “nepritiko tai, iš kurios gimė gyvybės Davėjas, pasilikti mirties valdžioje”, Šv. Gregorius aiškina tokiu būdu: “Jeigu siela, turinti pašvenčiamąją Dievo malonę, pakyla nuo žemės iki Dangaus, kaip tai žinome iš daugelio pavyzdžių ir tam tikime, tai kaip būtų galėjęs likti nepaimtas į Dangų nuo žemės tas kūnas, kurs ne tik priėmė, bet ir pagimdė vienatini ir amžiną Dievo Sūnų, visų malonių neišsenkamą šaltinį?”

Jau septintame šimtmetyje Euzebijus Cezarietis rašo: “Mergelė Marija, Kristaus Motina, buvo paimta pas Sūnų į Dangų, kaip rašo daugelis, kuriems tai buvę apreiškta.” Todėl rytų liturgijoje mes randame dažnai pasikartojančią džiaugsmingą giesmę Marijai: “Tavo gimdymas sekė stebuklingą pradėjimą be vyro, tavo mirties, per stebuklą, nesekė supuvimas. Dvi-

gubas stebuklas tavo gyvenime, o Dievo Motina!”

Ne tik liturgija, bet ir rytų bažnytinis menas labai mėgo vaizduoti Dievo Motinos mirtį ir jos Dangun Ėmimą. Dažnai paveikluose yra vaizduojami apaštalai, nustebe bežiūri į tuščią karstą, o viršuje parodomi angelai, benešą Dievo Motinos kūną į jos Sūnaus prieglobstį.

Iš šio trumpo žvilgsnio į mūsų atsiškyrusių nuo tikrosios Bažnyčios brolių liturgines maldas ir giesmes aiškiai galime matyti, kad jie tvirtai tikėjo ir tiki Marijos Dangun Ėmimo tiesą. Šis jų tikėjimas plaukia jau iš pirmųjų krikščionybės laikų. Taigi, jau ir iš šio fakto aiškiai matome, kad Katalikų Bažnyčia, paskelbdama Marijos Dangun Ėmimą tikėjimo dogma, nieko naujo neįveda, tik patvirtina ir iškilmingai paskelbia nuo seniausių krikščionybės amžių tikėtą ir Dievo apreiškta tiesą.

Vl. Mikalauskas, S. J.

GERA IR BLOGA SPAUDA

Gyvename didelių išradimų laikotarpyje. Atomo skaldymo paslapčių atidengimas džiugina žmoniją, nes įkinkius tą milžinišką jėgą žmonijos gerovei, bus galima garvežius varyti, šilimos energiją teikti, gydyti žmones nuo vėžio bei kitų baisių ligų ir t.t. Tačiau drauge su šios paslapties atidengimu pakibo ant žmonių galvų baises pavojingas grasinimas. Visi žinome, kokias baises pasekmes gali atnešti atominė bomba, jeigu ji bus panaudota griaunamajam tikslui. Tai buvo įrodyta Japonijoje Hirošimos ir Nagasaki miestuose.

Nežiūrint visa to, pasaulis turėjo ir tebeturi toki ginklą, kurs galėtų pralenkti ir atominius išradimus. Tas ginklas — tai spauda. Su juo galima labai daug gero padaryti, bet galima ir neišivaizduojamo blogio pasiekti.

Čia man peršasi į galvą charakteringa apysakaitė, girdėta vieno pamokslo metu.

kur kunigas, kalbėdamas apie gerą ir blogą spaudą, labai ryškiai apibūdino ją iš blogosios pusės.

Kartą Liucipierius, susikvietęs visus velnius į posėdį, davė jiems pipirų už blogą pareigų atlikimą. Posėdyje dalyvavusi visa pragaro įgula: pradedant lieknais ir pajėgiais velniūkščiais, baigiant šleivais ir kuprotais. Liucipierius priekaištavęs susirinkusiems, kad jie per maža sielų palenkia pragaro naudai. Tuo pačiu metu buvęs duotas įsakymas visam „velnynui“ vykti į pasaulį ir, po nustatyto laiko sugrįžus, atraportuoti jam, ką kuris iš jų yra nuveikęs...

Atėjo laikas — ir velniai grįžo. Vienas iš jų pasidžiaugė, kad vyrą su žmona supykdęs, kitas — kad kaimietį paskatinęs keikti, trečias — palenkęs jaunuoli į girtuokliavimą, ketvirtas — įpratinęs kažkokį žmogų tingniauti ir t.t.

Liucipierius, klausydamasis velnių raportų, neatrodė susižavėjęs. Jis pakraipė galvą ir pasakė, jog visa tai yra menkniekiai. Po visų raportų, kiek toliau nuo raportavusiųjų, buvo pastebėtas bekiurksas šleivas, kreivas, senyvas velniūkštis. Liucipierius jį paklausė: „Na, o tu ką nuveikei?“

Šis, iš pradžių kiek nedrąsiai, pradėjo: „Aš, Jūsų šviesybe, prikalbėjau vieną žmo-

gų, kad jis pradėtų leisti blogą laikraštį“...

Liucipierius iš džiaugsmo net pašokęs: „Štai, žiūrėkite, tai bent nuopelnas šito mūsų draugo... Kas skaitys blogą laikraštį, be abejo, pasisavins ne vieną, bet visas tas nedorybes, kurias jūs minėjot. Pyksis vyrai su žmonomis, keiksis, girtuokliaus, įpras tinginiauti.“ Šleivasis velniūkštis buvęs apdovanotas aukščiausiu pragaro ordinu...

Žinoma, pasakaitė pasakaitė ir pasilieka, tačiau ji yra labai daug tiesos pasakanti. Su gera spauda galima, tiesiog, kalnus nuversti žmonijos gerovei, jos auklėjimui, tobulinimui ir vedimui geru keliu, o su bloga — galima visa tai apversti aukštyn kojomis...

Kokius blogus padarinius teikia įvairios kriminalinio pabūdžio „comicų“ knygelės, pornografinio turinio leidiniai mūsų jaunimui — netenka daug nė aiškinti. O kiek naudos duoda geros knygos ir geri laikraščiai — taip pat labai gerai žinome. Juk mums yra aišku, kad, pavyzdžiui, Sovietų Sąjungoj jų visa melo propoganda remiasi tik komunistine spauda.

Tad mums visiems reikia daug atidumo, kad tą moderniškiausią ginklą, tą „atominę bombą“ nevartotume mūsų tautos griovimui, bet jos atstatymui.

Pranys Alšėnas

LEISK MAN TAU PASISKŪSTI

Nežinau, kas Tu esi: vyras, ar moteris, senas, ar jaunas, bet prašau, leisk man Tau pasiskūsti. Aš neturiu nė vieno žmogaus, prie kurio širdies prisiglaudęs galėčiau išsiverkti, išsikalbėti ir pasijusti suprastas.

Neturiu žmogaus, nors žmonėse nardau, kaip žuvytė vandenyse, o ne kur nors dykumose klajoju ir ne girių tankumynuose slapstausi.

Neturiu žmogaus, kurs mane suprastų, nes esu ne toks, kaip visi. Ir todėl, kad

aš ne toks, vieni manęs neapkenčia, kiti bijo, tretį nedrįsta, o net ir geriausieji bičiuliai varžosi. Taip aš ir lieku vienas, vienui vienas žmonių miniose.

Tačiau dėl to aš nesiskundžiu. Tokį gyvenimo kelią nutiesė man Viešpats. *Jis* mane atskyrė nuo tėvo ir motinos, nuo brolių ir seserų, nuo artimiausių draugų, *Jis* nori, kad aš būčiau vienas, laisvas Jo planams įgyvendinti. Su tuo aš mielai sutikau ir niekada nė akimirkos nesigailėjau sutikęs.

Mano vienuma yra laimė. Vienas esu, bet niekada ne vienišas. Toje vienuoje radau ištikimą, švelną ir galingą draugą — Viešpatį ir jis yra mano širdies laimė. Ar Tu įstengsi suprasti, kaip gali atsirasti skundo, laimės kupinoje širdyje? O taip yra. Laiminga mano širdis yra pritvinkusi pilna skundo — net plyšta — ir kaip aš norėčiau, kad tą skundą išgirstų kiekvienas brolis žmogus, kiekviena sesė širdis.

Ar Tu negalėtumei man pasakyti, kodėl kai kurie žmonės manęs neapkenčia? Kodėl jie laiko mane apgaviku, veidmainiu, tinginiu, išnaudotoju, parazitą, savo laimės priešų?

Kada aš juos priglavau? Kada nuskriaudžiau? Kada sakiau jiems netiesą? Kada aš, kaip dėlė, siurbiau jų kraują, ar ašaras, ar turta? Kada ir ką aš padariau jų laimei sugriauti?

Juk aš nesu išsitaręs prieš juos nė pusės nepalankaus žodelio. Pagaliau, daugelio jų aš nesu nė iš tolo matęs! Ir vis tiek, vos tik jie mane susitinka, kad ir pirmą kartą, tuojau jų veidas suakmenėja, apsiniaukia tartum rūščiausias debesys, akys žaibuoja panieką, pyktį! Kodėl? Už ką?

Nejaugi jie yra visiškai tikri, kad aš esu veidmainys, kad aš netikiu, ką žmonėms iš sakyklos skelbiu?

Taip, jei esu toks, tai esu vertas giliausios paniekos. Tokiems ir V. Jėzus sviedė baisų: "Vargas jums veidmainiai!..." Bet kaip jie įsitikino, kad aš veidmainys? Ar jie gyveno su manimi po vienu stogu nors keletą savaitių? Ar jie dirbo su manimi vieną darbą ir pastebėjo, kad aš tyčia gyvenu ir elgiuosi kitaip, negu kalbu? Ar jie pastatė seklius stebėti mano kiekvieną pajudėjimą, ištirti kiekvieną mintį ir jausmą? Kodėl jie nestoja man į akis, kodėl jie nedrebina man į veidą mano veidmainystes ir kodėl neduoda man progos jiems atsakyti? Ar to nereikalauja paprasčiausias teisingumas? Jei to nedaro, kaip gali laikyti mane veidmainiu?

Gink Dieve, negaliu girtis, kad būčiau be mažiausios nuodėmės! Bet tegu aš ir labai labai nusidėčiau, iš kur jie žino, kad aš tai darau tyčia? Mano silpnybės yra mano nelaimė ir mano gėda. Aš jas apgailiu ir maldauju Viešpatį būti man gailestingu. Stengiuosi nusikratyti savo ydomis. Kovoju ir dejuoju, kad man nesiseka būti tokiu tauriu, tokiu kilniu, kokio reikalauja šventas kunigo luomas. Ar teisinga, ar žmoniška neapkęsti su piktu kovojančio žmogaus, jei jis kartais suklumpa? Ar galima vadinti jį veidmainiu?

Jie džiaugiasi žmogumi, kurs nuoširdžiai stengiasi padidinti jų laimę. Kodėl jie nekenčia manęs, kai mano gyvenimo kiekviena valandėlė yra skirta jų laikinai ir amžinai laimei didinti? Dieną ir naktį jie gali kreiptis į mane ir visuomet aš nuoširdžiausiai patarnausiu. Ar už tai esu vertas neapykantos?

Kaip jie mylėtų tą gydytoją, kurs jiems užtikrintų bent pilną šimtą metų šioje ašarų pakalnėje! Kodėl jie nekenčia manęs, kai aš jiems užtikrinu ne šimtą metų, ne du šimtu, o amžių amžius begalinėje laimėje?

Ar jie nebūtų dėkingi tam, kurs bent vienu šukterėjimu sulaikytų juos nuo įgarmėjimo prarajon? Kodėl jie nekenčia manęs, kai aš stengiuosi sulaikyti juos nuo baisesnės nelaimės už mirtį prarajoje?

Jie sakosi gerbią mokslą, lenkią galvas tiems vyrams, kurie metų metus rausiasi sudulkėjusiuose istorijos lapuose, tyrinėja gamtos ar žmogaus kūno paslaptis. Nors ir ne viską supranta, ką tie mokslininkai jiems sako, bet šventai tiki. Kodėl tie patys asmenys nekenčia manęs, nors ir aš metų metus gilinuosi į žmogaus dvasios gyvenimo paslaptis, į Kūrėjo išminties turtus ir stengiuosi atverti jiems naujus pasaulius, begalinės reikšmės gyvenimui?

Ar nėra akių ligos ženklas, kai jos nebepakenčia ne tik saulės šviesos, bet nė mažyčio žibalinės lempos žiburėlio? Ar nėra ir tų žmonių dvasios ligos ženklas, kai jie neapkenčia manęs, menkučio žmogelio, bebandančio nors silpnai silpnai

GALIMA IŠSISKIRTI, BET...

“Blogybė vyrams... Didesnė blogybė moterims... Didžiausia blogybė...” Blogybė..., blogybė... — taip ir nebeišeina man iš galvos tie Jūsų žodžiai, Kunige Jonai, apie skyrybas. Pavyzdžiai labai stiprūs. Išvados teisingos. Nuoširdus tonas. Atrodytų, kad viskas tvarkoje. Bet,

atspindėti jiems amžinąją Šviesą, Tiesą ir Gėrį?

Ir laukiniai įvertina pasiaukojimą. Kultūringieji stato paminklus, davusiems turto dalį visuomenės labui. Garbės medaliais nusagsto krūtines tų, kurie rizikuodami savo gyvybe, veržiasi į gaisro ryjamus namus, šoka į potvynio kunkuliuojančius vandenį gelbėti kitus iš tikros mirties. Taip pasiaukojimas žavi!

Nepatogu girtis, bet ši sykį netylėsiu! Ar aš ne aukos žmogus?

Gyvenimas viliojo švelniausiais garsais ir spalvomis. Pasaulis siūlė visus savo patogumus ir malonumus. Pražystančios jaunystės kraujas, energija, viltys ir meilė žadėjo laimės kalnus. Visa tai atiduota, sudėta ant altoriaus, kad galėčiau gyventi ne sau, o kiekvienam mano pagalbos reikalingam žmogui. Tą dieną, kai įkėliau koją per seminarijos slenkstį, aš mielai pasidariau visų tarnas. Ar jie pagalvoja, kiek man tai kainuoja?

Nebegaliu gyventi kur tinkamas, einu kur siunčiamas.

Nebegaliu draugauti su mieliausiais, nes turiu būt draugas ir atšiauriausiems.

Nebe mano laikas. Diena ar naktis, šalta ar karšta, dargana ar giedra — pašauks kas — turiu eiti.

Nebe man nė jaukusis šeimos lizdelis. Visada tuščias mano kambarėlis. Niekada, niekas nelaukia manęs grįžtančio, nepa-

prisipažinsiu, kad širdis kažkodėl nepatenkinta Jūsų atsakymu ir gana. Galvoju vienaip, galvoju kitaip, iki visiškai susipainioju.

Be abejo, yra bloga persiskirti. O ar nebloga gyventi nesantaikoje? Bloga vyrams, blogiau moterims, blogiausia vai-

sitinka su meile, užuojauta ar geru žodžiu pavargusio. Niekam nerūpi, ar aš linksmas, ar nuliūdes, ar aš kenčiu, ar džiaugiuosi, ar sergu, ar verkiu, nes aš neturiu širdies, kuriai galėčiau sakyti: “Tu mano, aš tavo amžinai”.

Ar jie pagalvoja, kiek man tai kainuoja?

Mielai aš moku šitą kainą. Pridėčiau net savo gyvybę, jei reiktų, kad tik jie pasinaudotų mano gyvenimo auka tam, kam jis yra skirtas. Bet jie ne tik nesinaudoja, ne tik nesidžiaugia, dar nekenčia manęs! Štai, ko aš negaliu suprasti, kas man gelia širdį.

Labai norėčiau prie jų prieiti, susipažinti, išsikalbėti. Tegu pamatytų, kad aš ne toks pabaisa, kokį jie mane vaizduojasi. Neprisileidžia.

Kviečiu juos pas save — tik pasityčioja.

Ir taip priėjau liepto galą ir nežinau, kas daryti. Gal Tu, šių eilučių Skaitytojai, žinai, kodėl jie manęs neapkenčia? Gal Tu žinai, ką aš turėčiau daryti tai neapykantai sutirpdyti?

Iki Tu man ką nors patarsi, aš melsiuos už juos, kaip meldėsi Išganytojas, kalamas prie kryžiaus: “Atleisk jiems, Viešpatie, nes jie nežino, ką darą!” Aš stengsiuos įgyvendinti šv. Povilo apaštalo žodį: “Mes esame keikiami ir laiminame, esame persekiojami ir kenčiame; mums piktžodžiauja, ir mes meldžiamės.”

Kunigas

kams — pavartojant Jūsų paties laipsniavimą. Kaip dažnai kone kiekviena tu nekaltų kūdikių dienelė skęsta ašarose! Koks blogas besiriejančių tėvų pavyzdys! “Obuolys netoli rieda nuo obelies”. Išsiskyrus, būtų vaikams ramiau ir jie būtų apsaugoti nuo sugedimo pačiame gyvenimo pumpurėlyje. Bet išsiskyrus, kalnais sustoja kitos negerovės, apie kurias rašėte savo paskutiniame laiške. Taigi, ir taip blogai, ir kitaip negerai!

Už vieną kitą šviesos spindulėli tu klausimu iš anksto dėkoja

Vis dar nepatenkintas

Juozas L.

Pone Juozai!

Išmintingas žmogus, verčiamas rinktis vieną iš dviejų blogybių, renkasi mažesniąją. Bloga gyventi nesantaikoje ir bloga išsiskirti. *Jeį jau iš tiesų nebelieka nieko kito pasirinkti*, reikia žiūrėti, katra tų blogybių bus mažesnė. Jūsų suraminimui galiu pasakyti, jog pati Bažnyčia yra pramačiusi, kad kartais bus reikalinga poroms išsiskirti. Kanonai 1129 ir 1131 išskaičiuoja eilę priežasčių, pateisinančių skyrybas.

Pirmiausiai, Bažnyčia leidžia skirtis dėl svetimoterystės, kai ji yra *tikrai žinoma*. Nepakanka įtarimo! Ta teisė atsiskirti žūva, jei kita pusė nusikaltimui pritarė, jei pati buvo nusikaltimo priežastis, jei įsakmiai, ar nors tylėdama atleido, ar, pagaliau, jei ir pati lygiai nusidėjo.

Galima išsiskirti ir tada, kai vienas vedusiųjų “įsirašo nekatalikų sekton, kai neleidžia katalikiškai auklėti vaikus, kai gyvena negarbingą ir nusikaltėlio gyvenimą, kai gresia didelis pavojus kūnui ar sielai, kai žiauriaiis dūkimais padaro per daug sunkų bendrąjį gyvenimą ir panašiais kitais atvejais”. Bet kad išsiskyrimas neįvyktų galvotrūkiiais, rimtai neapsisvarsčius, reikia prašyti vyskupą leidimo; nors nenusideda, jei kas atsiskiria ir be leidimo, kai dėl kokių nors priežasčių negali į jį kreiptis.

Žinoma, vyskupo duotasis leidimas skirtis *nepanaikina moterystės ryšio!* Vy-

ras ir moteris pasilieka surišti iki grabo lentos ir todėl negali iš naujo vesti ir tekėti. Tik tokiu būdu Bažnyčia gali išsaugoti nepaliestą, paties Dievo surišta, neatmezgamąjį mazgą, tik taip gali apginti nekaltąją pusę nuo skriaudiko, neatlygin-dama nedorėlio taip labai geidžiamomis naujomis jungtuvėmis.

Štai, mano supratimu, teisingas ir išmintingas kelias iš Jūsų jaučiamosios “bėdos”. Bet aš bijausi, kad ir tai dar nepatiks Jūsų širdžiai, kaip nepatinka daugeliui kitų. Mat, dažniausiai, žmonėms labiau rūpi vėl apsivesti, negu atskratyti nesugyvenamo vyro ar žmonos. Tokie visada bus nepatenkinti Kūrėjo nustatyta tvarka ir visada ras priežasčių skirtis, nors tos “priežastys” būtų vaikiškos ir juokingos. Ar patikėsite, kad toliau duodamieji pavyzdžiai yra paimti iš teismų protokolų, o ne iš juokų kalendoriaus?

Vyras reikalauja skyrybų, nes žmona pavadino jį “šešku”, “rudu šunim” ir pasakė, kad jis turįs “kiniečio akis”. Kito žmona, vos pora mėnesių po vestuvių, nudžiovė vyro dirbtinius dantis ir negražina be dviejų dolerių. Jis geriau skirsis, bet neduos nė cento.

Viena moteris skundžiasi teismui: vyras nieko kito neveikia, tik visą laiką sprendžia laikraštinius galvosūkius. Palieptas imtis darbo, išėjo ir nebegrižta. Kitas vyras, didelis kortų mėgėjas, vieną vakarą užpyko ant žmonos už jos nevykusį lošimą, pašoko nuo kėdės ir užmetė jai už apikaklės degančią cigaretę. Žmona skundžiasi teismui, kad toks vyro elgesys esąs didžiausias žiaurumas. Kaip jis galiis drįsti laikyti ją peleninės vietoje! Ir teismas jai leidžia skirtis! Dar kita žmonelė negali pakęsti, kad vyras laisvu laiku atsistojaš po jos langu ir mėtaš akmenukus. Ir ji skiriasi. O štai vienas vyras, išeidamas darban, visada prigrasina žmonelę niekur neišeiti iš namų. Sugrižęs, kiekvieną kartą, kelia triukšmą, kam ji nebuvusi namie. Žmonai didžiausia mįslė, kaip vyras sužino, kad ji išeina aplankyti savo kaimynių. O kartą pastebi, kad visu

jos batukų padai sužymėti kreidos kryžiukais, kurie nežymiai atsispaudžia cemento takelyje! Teisėjas leidžia skirtis. Kitai leidžia skirtis už tai, kad vyras išpyrė jos mylimam šuniukui; kita, kad vyras neina su ja į "piknikus" ; dar kita, kad vyras visada per arti viena prie kitos išdurią pieno dėžutėje skylutes, nors jau kartkartėmis prašiusi išdurti jas atokiau.

Panašių pavyzdžių būtų galima prirašyti puslapių puslapius. Ką jie reiškia? Nagi tai, kad "išleidus velnią bažnyčion, jis lips ir ant altoriaus". Kad sykį leidus suardyti moterystę dėl kurios nors rimtos priežasties, žmonės prisiieškos įvairių įvairiausių "rimtų priežasčių", ir iš vedybų beliks vienos skeveldros.

Tiesa, ne visi skiriasi dėl tokių nerimtų priežasčių. Bet ir rimčiausiu atveju, tiek vyrai, tiek moterys vadovaujasi savimyla. "Taip, savimyla veda prie daugumos išsiskyrimų", rašo viena, pati išsiskyrusi, moteris. Ir ji prideda: "Tėvai elgiasi tartum išlepinti savanaudžiai vaikai: turi būt jų viršus ir tiek! Kiek tai kainuos kitiems — jiems nerūpi. Savimyla eina ranka rankon su puikybe. Neretai skiriamasi savo užgautai puikybei patenkinti. Advokatai irgi nelaisvi nuo savimylės. Uždarbis jiems gan dažnai svarbesnis už kliento labą. Teisėjai ne visada rimtai ištiria besiskundžiančiųjų kaltinimus ir lengvai leidžia skirtis".

"Ne, skyrybos niekada nėra geras dalykas. Ar vienas, ar abu ieško lengviausiai pridengti ir apginti savo silpną dorovinį charakterį, be jokios atodairos, kokios bus to jų žingsnio pasekmės ir kančios kitiems. Aš taip sakau, nes pati per paskutinius 20 metų iškentėjau tikras Alyvų darželio kančias. Kai mano mylimiausio širdies vaiko labas būtų turėjęs stovėti pirmoje vietoje, aš kaip apakusi, užsispyrusi, pilna savimylės, tartum be galvos, šokau skyrybų prarajon, iš kurios nebegalima išsikapanoti. Kaip dažnai tokie besiskiria tėvai iš kailio neriasi, jokių aukų nesigaili skyrybų byloje laimėti kokią nors retą šeimos turėtą senieną, brangų deimančiuką, ar net savo mylimą šunytį,

o vaikų labas paliekamas paskutinėje vietoje. Ar tai ne savimyla? Tas žodis yra dar per švelnus. Geriau sakykime tiesiai, tai yra aiškiausias išsigimimas, vertas griežčiausio visuomenės ir teismų pasmerkimo. Gyvenimas sugeba prisitaikyti įvairiausioms sąlygoms. Bet išsiskyrusių tėvų ir vaikų gyvenimas nebeįeina į normalias vėžes. Paneigdami tėvų pareigas, mes sujaukiame ne tik savo pačių, bet ir savo vaikų likimą." Šitą laišką pasirašo: "Sąžinės graužiamo motina ir močiutė".

Yra dar trečia galimybė

Šio laiško pradžioje tyčia pabraukiau sakinį: "jei jau iš tiesų nebelieka nieko kito pasirinkti, reikia žiūrėti, kuri tų blogybių bus mažiausia": ar gyventi nesantaikoje, ar skirtis. Bet, mielas Juozai, dažniausiai galima pasirinkti trečią dalyką. Galima ir reikia visomis jėgomis stengtis rasti būdą susitaikyti ir sugyventi! Tos pastangos yra lygiai privalomos abiem. Abiejų yra šventa ir sunki pareiga saugotis viso to, kas galėtų sumažinti viens kito meilę ir suskaldyti šeimą. Abejų pareiga yra puoselėti visa tai, kas palaiko taiką ir laimę. O jei jau viską išbandžius, pasirodo nebeįmanoma sukurti pilnos laimės, tai vėl yra abiejų šventa pareiga kantriai nešti savo gyvenimo kryželį, stengtis viens kito neužgauti, atjausti ir viens kitam padėti.

Bendras gyvenimas šeimoje visuomet reikalauja daug savęs išsižadėjimo, pasiaukojimo, nukentėjimo, atleidimo, pastangų viens kitam įtikti. Nelaiimei, didelė daugybė porų elgiasi kaip tik priešingai! Kodėl? Todėl, kad vienas nori visada "turėti viršų"; kitas nenori bendradarbiauti, nenori nieko pridėti šeimos laimei palaikyti ir visko laukia iš kitų; dar kitas nenori nešti kasdienio pilkojo gyvenimo nuobodžio, gyvenant vis su tuo pačiu asmeniu.

Kartkartėmis matome žmonių, kurie darbe, biznyje kantriausiai, net su šypsena priima perspėjimus ir pabarimus, stengiasi įtikti net nemaloniausiems ir įkyriausiems pirkėjams, pataikauti jų kaprizams, bet, namo parėję, nepakenčia nė nekalčiausios

pastabėlės, nesukėlę audros. Jei vedusieji tiek pasistengtų viens kitą pagerbti ir viens kitam patikti ir taip mandagiai elgtis namie, kiek jie stengiasi būti malonūs ir mandagūs su svetimaisiais, skyrybos būtų toks retas dalykas, kaip vasarą sniegas. Bet kur tau! Niekas nenori nieko pakęsti, nieko atleisti, mandagumo nepripažįsta, nenori pavargti šeimos laimei sukurti ir dejuoja, kad namuose pragaras! Kad taip darytų vaikai, nebūtų ko stebėtis. Bet kad šitaip “galvoja” ir elgiasi neva subrendę vyrai ir moterys, net aukštuosius mokslus baigę inteligentai, — daugiau negu liūdna. Pikta!! Ir kadangi jie užsispiria gyventi kaip neišmanėliai, Dievas ir Bažnyčia turi jiems pataikauti, laiminti jų kvailybes! Tokiems reikia pasakyti: “Ponai, kaip pasiklosite, taip išmiegosite. Vėjus sėjate, audras piausite — žinokitės”.

Ar Bažnyčia, taip sakydama, bus beširdė? Ne. Kristus, tas didysis žmonijos mylėtojas, moko taip pasielgti. Jis pats ir gyvu žodžiu ir pavyzdžiu parodė pasauliui laimės kelią. Siųsdamas apaštalus skelbti savo “gerąją naujieną”, pridėjo: “kas įtikės ir apsikrikštys, tas bus

išganytas. Kas neįtikės, tas bus pasmerk-
tas”. Kas tiki ir moterystės gyvenime vadovaujasi Kristaus apreiškstomis tiesomis, tas “bus išganytas”, tas paragaus Dievo vaikų laimės jau net šiame gyvenime. Kas tas tiesas atmeta, tas neišvengiamai turės gerti karčią nusivylimų taure.

Ar Jūs neužsigausite, Pone Juozai, jeigu aš baigsiu šį laišką viena asmeniška pastabėle? Rimtai norint suprasti Dievo išmintį pasaulio sutvarkyme ir jo duotuose įsakymuose, reikia vengti traukti Viešpatį savo teisman, reikia saugotis ieškoti priekabių, o iš anksto prisipažinti, kad mūsų išmintis yra per silpna viską kiaurai perprasti. Todėl mes privalome labai kukliai kreiptis į jį patį, visos išminties šaltinį ir prašyti reikalingos šviesos, prašyti to Šventosios Dvasios “patepimo”, be kurio mūsų širdis niekada nebus pilnai patenkinta, nors protas ir gana aiškiai suprastų dėstomų tiesų teisingumą. Kataliko žmogaus tyrinėjimai yra sykiu malda. Kas šitaip ieško tiesos, tas ją randa, o radęs džiaugiasi.

Kunigas Jonas

DARVINIZMAS

— Tu turi ant savo galvos 125479 plaukus!—sako Jonas, sutikęs Petrą.

— O iš kur tu žinai, kiek aš plaukų turiu? — paklausia Petras.

— Jeigu netiki, tai susiskaityk!—atkerta Jonas.

Tikrai atrodo juokinga, kad jeigu vienas, ką nors išsigalvojęs, tvirtina, kitas turėtų surasti argumentų tam tvirtinimui įrodyti. Jeigu kas ką nors tvirtina, tai jis turi ir pareigą argumentais savo tvirtinimą paremti. Panašiai yra su darvinizmu bei monistine evoliucija. Darwin tvirtina tiek daug dalykų, o argumentus mes patys turime susirasti. Jeigu mes abejojame, tai Darwinas ir kiti evoliucionistai pyksta. Darvinizmas ir monistinė evoliucija tiek daug tvirtino, tiek daug

tvirtino, tiek daug keisčiausių išvadų padarė, kad sumaišė ir suraizgė visą biologijos mokslą. Tik dabar pradeda horizontai šviestis.

Be abejo, evoliucijos teorija turėjo didžiausios reikšmės biologijai. Ji paskatino ir anatomijos studijas, paleontologiją, geologiją, embriologiją, zoogeografiją, antropologiją ir kitus panašius mokslus. Visos gamtos šakos susipynė i vieną grandinę. Evoliucija privertė sukurti gamtos filosofiją. Kas buvo gamtos mokslai prieš šimtą metų? Svarbiausia yra tai, kad žmonės jais visai nesiūdomavo. Evoliucijos teorija pastatė visai naujus reikalavimus eksperimentų ir indukcijos metodų naudojimui. Pasidarė labai sveika kompeticija. Mūsų katalikai mokslininkai,

kunigai, vienuoliai ir vienuolės, labai daug pasidarbavo biologijos moksluose. Dabar eina kova už pasaulėžiūrą gamtos mokslų srityje.

Pirmoje šio rašinėlio dalyje išdėstysime darvinizmo teoriją, o antroje naujesnes pažiūras.

I. Darvinizmas

Mes neieškosime evoliucijos pradžios nei graikų filosofijoje nei Bažnyčios Tėvuose. Jeigu jie apie evoliuciją ir kalbėjo, vis dėlto tam terminui nedavė tos reikšmės, kurią jis šiandien turi.

Evoliucija reiškia išsivystymą, pasikeitimą, perėjimą iš vienos stadijos į kitą. Jeigu iš vienos kelės, pavyzdžiui, pasidaro organizmas, turįs daug celių, mes sakome, kad čia įvyko evoliucija. Čia paprastesnis dalykas pasidarė sudėtingesnis. Bet jeigu mes pažvelgsime į arklį, kuris prieš kelis milijonus metų turėjo ant savo kojų penkis pirštus, paskui keturis, paskui tris, o dabar tik vieną beturi, ir čia įvyko evoliucija. Tačiau čia iš sudėtingesnio pasidarė paprastesnis.

Evoliucija dalinasi į ontogenetišką (ontogenesis) ir filogenetišką (phylogenesis). Ontogenetišką evoliuciją yra individo evoliucija, pradedant nuo kiaušinėlio. Čia mes kalbame apie filogenetišką evoliuciją, tai yra apie rūšių išsivystymą. Filogenetišką evoliuciją dar galime dalinti į monofiletinę ir polifiletinę. Darvinizmas tesilaiko tik monofiletinės evoliucijos, t. y. visos dabar egzistuojančios rūšys yra kilmės iš vienos gyvos kelės.

Dabar kyla klausimas: "Kokios gamtos priežastys vertė augalus ir gyvulius keistis?" Buvo laikai, kad trilobitai klestėjo, amonitai, dinosaurai, mamutai. Šiandien jų jau nebėra. Buvo laikai, kada žinduolių nebuvo. Visas Archeozoikas, kuris tęsėsi 1200 milijonų metų, Paleozoikas, kuris tęsėsi 360 milijonų metų, žinduolių neturėjo. O ir Mesozoikas, kuris tęsėsi 135 milijonus metų, iš žinduolių teturėjo tik marsypialus (kaip Australijos kengūros). Placentaliniai gyvuliai atsirado tik

Genozoike (Naujame amžiuje); kuris tęsėsi 54 milijonus metų. Pirmas žmogaus pasirodymas buvo prieš vieną milijoną metų. Taigi, žmonių giminė dar yra labai jauna.

Prieš Darwiną, Lamarck (1744-1829) štai kaip galvojo. Jis prileidžia, kad Dievas davė pradžią pirmajai medžiagai ir gyvybei. Paskui jau pati gamta su visa savo aplinka vertė tą gyvą daiktą kai kurias organizmo dalis daugiau vartoti, negu kitas. Pavyzdžiui, žmogus, kuris žaidžia baseball, labiau išlavins savo rankos raumenis, negu tas, kuris nežaidžia. Tai ir yra pirmas Lamarck'o dėsnis: naudojimas ar nenaudojimas (use and disuse). Antras dėsnis: įsigytos savybės paveldėjimo keliu persiduoda vaikams. Šitos teorijos nedaug mokslininkų tesilaiko, nes netikima, kad įsigytosios savybės persiduotų generacijos keliu vaikams.

Darvinas (1809 - 1882) labai daug keliavo. Jis aplankė Pietų Ameriką ir įvairias salas. Ypatingą išpūdį jam padarė Galapagos salos su savo labai reikšminga fauna. Jis iš tos kelionės parsivežė labai daug medžiagos. Jam kilo klausimas, kodėl Galapagos salos turi skirtingą fauną nuo Pietų Amerikos faunos. Jeigu rūšys būtų pastovios, tai jos būtų tos pačios ir Ecuadore ir Galapagos salose.

Darvinas neatmeta Lamarcko pažiūrų, bet tos pažiūros jo nepatenkina. Netikėtai į jo rankas patenka Malthus'o raštai. Malthus savo raštais davė pradžią "Birth Control" skleidimui. Jam atrodė, kad žmonija dauginasi geometriška proporcija (pav., $2 \times 2 \times 2 \times 2$ lygu 16) o maistas auga aritmetiška progresija (pav., 2 ir 2 ir 2 ir 2 lygu 8). Žmonių daug, o maisto maža, dėl to reikia laukti, kad bus didelė kova už būvį (struggle for existence). Kadangi visi negalės išsilaikyti, išsimaitinti, tai jau pirmiau reikia išsižadėti silpnųjų, ligonių. Todėl valstybė, visuomenė, labdarybė neturi jų palaikyti ir remti. Kuo greičiau jie mirs, tuo geriau bus visuomenei. Tokia moralė, be abejo, yra labai žema ir negarbinga. Gerai, kad jos beveik niekas nesilaiko.

Darwinas perkėlė šią teoriją į gyvulių pasaulį. Jis manė, kad gamta tą kovą atlieka per selekciją. Esenciališkas dalykas darvinizmui yra organizmui variacija arba skirtumai. Tie skirtumai arba ypatybės, kurie duoda organizmui viršenybę prieš kitus, pasiliks, o kitose kartose dar sustiprės, tokiu būdu pasidarys nauja rūšis. Jis dar kalba apie seksualinę selekciją. Stipresni patinėliai, turintieji gražesnius balsus ir įvairesnes plunksnas, turi daugiau galimybių kitus patinėlius nugalėti ir greičiau pateles prisivilioti. Generacijos keliu jie perduos savo gerąsias ypatybes naujoms kartoms. Tokiu būdu atsirado paukščiai giesmininkai ir paukščiai su gražiausiomis plunksnomis. Žinomas yra Darvino išsireiškimas: "Survival of the fittest". Tą posakį pasisavino iš Herbert Spencer.

Darvinizmo principai, kaip matome, yra labai paprasti. Šią teoriją gali suprasti kiekvienas kaimietis, kiekvienas fabriko darbininkas. Čia ir yra darvinizmo pasisekimo paslaptis.

II. Dabartinės pažiūros

Darvinizmo idėjos savyje nėra klaidingos, gamtoje vyksta kova, stipresnis ėda silpnesnį. Bet šita teorija nėra pakankama, kad galėtų išaiškinti visus evoliucijos procesus. Gamtos selekcija nėra niekas kitas, kaip tik gyvulių ir augalų naikinimas. Gamta yra tokia plati, kad ir silpnieji gali sau rasti vietas. Tas naikinimas nėra visur lygus, todėl rūšys (specijos) kai kada turėtų pasidaryti labai neryškios, bet tikrumoje taip nėra.

Darvinizmas išaiškina skirtumus tik tų ypatybių, kurios jau yra. Pavyzdžiui, yra gyvulių, kurie turi gerą regėjimą, o kiti labai blogą. Yra savaime suprantama, kad tie gyvuliai greičiau nuo priešų žus, kurie blogiau mato. Bet teorija visiškai neišaiškina, kaip evoliucijos keliu atsirado akys. Akys susideda iš daugelio elementų, kurie tvarkingai turėjo atsirasti ir paskui tvarkingai susijungti. Naujai prasidėjęs dar neišsivystęs organas daugiau trukdo, negu padeda organizmui.

Seksualinės selekcijos teorija pripažįstama gyvuliams žmogaus poetiškus ir romantiškus jausmus, kurių gyvuliai tikrai neturi. Lytims susirasti svarbiausia priemonė yra bet koks trukšmas, šviesa ir kvapas.

Austin Clark savo knygoje "The New Evolution" labai gerai nušviečia, kad gyvybė galėjo vystytis įvairiais vienos celės dalinimosi būdais. Pirmasis phylum, Protozoa (amebos, paramecijos ir kt.) pasiliko vienacelėmis. Dauginasi skilimu arba lytiniu būdu. Lytinis dauginimosi būdas yra laikomas tobuliausias. Antras phylum, Porifera (vonių kempinės) sudaro nesimetriniai pasidalinusių celių kolonija. Trečias celių dalinimosi būdas yra simetris. Jo yra dvi rūšys: radialinė simetrija (polipai, jūros žvaigždės) ir bilateralinė simetrija (slikai, vėžiai). Šitie tipai arba phyla išaugo iš vieno kamieno, kaip šakos. Jie prasidėjo drauge ir gyveno drauge. Jų amžius — virš tūkstančio milijonų metų.

Le comte du Nouy savo knygoje "Human Destiny" įrodinėja, kad tipai arba phyla (pav., žuvis, amfibijos, žinduoliai) atsirado staiga. Ta idėja yra nesuderinama nei su Lamarckizmu nei su Darvinizmu. Jis sako, kad tas staigus naujų rūšių atsiradimas vyko mutacijos keliu. Čia mes jau matome Mendelizmo įtaką. Tos mutacijos įvyko tada, kada žemė pergyveno smarkius vulkaninius sukrėtimus, kada susidarė visiškai naujos gyvenimo sąlygos. Ramiais laikais augalų ir gyvulių gyvenimas eina pusiausvyros (equilibrium) ir prisitaikymo (adaptacijos) keliu. Atrodo, kad gamtoje yra lygiai tas pat, kaip ir žmonių gyvenime: po didelių karų, revoliucijų ir kitokių sukrėtimų atsiranda visiškai naujos socialinės formos (komunizmas, nacizmas, fašizmas).

Kas daugiau domėtusi šiais klausimais, galėtų paskaityti jau minėtą Dr. du Nouy veikalą. O kas norėtų į tai daugiau gilintis iš filosofinės pusės, patartume paskaityti: Louis T. More "The Dogma of Evolution", Princeton Univ. Press.

J. Venckus, S. J.

PRIEŠ VEDYBINIS DRAUGAVIMAS

Didžiai Gerbiamas Tėve,

Jau prieš keletą mėnesių pradėjau draugauti su labai rimtu jaunuoliu. Mudu esame įsitikinę, kad šios draugystės tikslas yra moterystė. Bet, žinoma, dar ne taip greitai. Aš dar tik šiais metais pradėjau lankyti universitetą, o jis už pusantrų metų baigs. Mano tėvai apie šią draugystę nieko nežino. Jei sužinotų, manau, uždraustų su juo susitikti.

Oficialiai dar nesame susižiedavę, bet manome susižieduoti. Norėčiau žinoti, kas susižiedavus yra leista, kas ne.

Už atsakymą nuoširdžiai dėkinga

Nijolė

Brangioji Nijole,

Atjaučiu Tavo sielos būklę. Esi patenkinta ir laiminga, suradus tą rimtą jaunuolį, su kuriuo manai sukurti šeimos židinį, bet drauge esi ir nerami, nes manai, kad eini prieš tėvų valią, nežinai, kas Tau yra leista, kas draudžiama santykiuose su busimuoju sužadėtiniu.

Tėvų valia

Tėvai turi pareigą rūpintis vaikų auklėjimu, turi juos saugoti nuo visokių fizinių ir moralinių pavojų, bet turi taip pat pasirūpinti ir jų ateitimi. Tėvai neturi sukliudyti, bet privalo padėti, kad vaikai kuo lengviausiai galėtų pasiekti savo trokštamą idealą — savo pašaukimą. Išsirinkti pašaukimą yra kiekvieno grynai asmeninis dalykas. Tėvai gali tik patarti, bet jokia būdu nesutrukdyti ir neprimesti vaikams savo valios.

Kiekvienas jaunuolis turi teisę tapti kunigu ar vienuoliu arba vesti; ir vesti tą ar kitą. Kiekviena mergaitė gali tekėti, už ko nori. Žinoma, tėvai, būdami vyresni, geriau pažįsta gyvenimą, dažnai

gali duoti vaikams naudingų patarimų, bet per daug kišdamiesi į vaikų asmeninius palinkimus, ne retai padaro visą jų gyvenimą nelaimingą. Juk tame ar kitame pašaukime, su tuo ar kitu asmeniu gyvens ne tėvai, bet vaikai. Taigi, vaikai turi pilną teisę pasirinkti pašaukimą, pasirinkti vedyboms tą asmenį, kurį nori.

Nepirk katės maiše!

Bet ne tik katės — nieko nepirk maiše, pirma neatrišus ir nepažiūrėjus, kas tame maiše yra. Todėl ir renkantis pašaukimą, reikia jį gerai iširti. Norint su kuo nors susirišti visam gyvenimui, reikia žinoti, su kuo rišiesi, turi stengtis tą asmenį gerai pažinti. Taigi, ir priešvedybinė draugystė yra ne tik naudinga, bet būtinai reikalinga. Jos neturi teisės drausti nei tėvai, nei kunigai, nei kas kitas.

Tačiau ta draugystė tikrai turi būti "priešvedybinė", todėl nereikia jos pradėti per anksti. Dvejų metų pilnai užtenka. Jei per tiek laiko nepažinsi savo sužieduotinio, tai jo nepažinsi nei per trejus ar ketverius metus. Kartais galima pakankamai pažinti ir per vieną kitą mėnesį. Per daug užtęstas susižiedavimo laikas yra pavojingas. Gali atnešti daugiau žalos, negu naudos.

Manychiau, kad judviem nėra per daug anksti dabar susižieduoti. Juk rašai, kad jis jau už pusantrų metų baigs universitetą. Taigi, mokslas bus baigtas, ateitis užtikrinta, todėl ir vedybos nebus per anks tyvos. Tu dar tik šiais metais pradėjai universitetą, bet tai ne tiek svarbu. Vyrų universitetinės studijos paprastai turėtų baigtis doktoratu, o mergaičių — dažniausiai baigiasi vedybomis. Tai yra visai natūralu. Vienas žymus šių laikų psi-

chologas sako: "Kai tik reikia supti lopšį, moteris tuojau užkabina ant kablo savo daktarišką skrybėlę."

Kas galima, kas ne?

Susiziedavimas dar nėra moterystė, todėl kas yra leista moterystėje, jokių būdų dar nėra leista sužieduotiniams. Jiems yra leista draugauti. Draugaujant turi stengtis kaip galima geriau pažinti vienas kito charakterį ir dvasines ypatybes. Kūno grožį galima pažinti pirmu pažvelgimu, bet suprasti dvasinį grožį reikia daugiau laiko. O dvasinis grožis ir dvasinės ypatybės turi daug daugiau reikšmės šeimyniniam gyvenimui, negu kūno grožis.

Tur būt, ir pati ne kartą pastebėjai, kad koks nors asmuo, kurs pirmu pažvelgimu atrodė negražus ir nesimpatiškas, visiškai pasikeitė, kai pradėjai pažinti jo kilnų charakterį ir geras dvasines savybes. Ir priešingai, labiausiai žavintis gražumas nublanksta, kai pamatai, kokia tuštybė viešpatauja to asmens širdyje.

Tu turi kaip galima giliau įeiti į savo sužieduotinio širdies gelmes. Bet turi žinoti, kad ir jis to siekia. Žinoma, aš čia kalbu tik apie rimtus jaunuolius, kurie tikrai galvoja sukurti šeimos židinį. Daug pasitaiko tokių, kurių tikslai yra labai žemi, moterystė jiems visai ne galvoj. Juos galėsi pažinti jau tik iš kelių susitikimų. Nuo tokių kuo greičiausiai bėk, kol dar neįkliuvai į jų pinkles. Ne apie tokį Tu svajoji, ne tokiam nori paaukoti savo širdį.

Turite stengtis gražiais būdais palaikyti meilę ir prisirišimą vienas prie kito. Šiam tikslui judviem yra leista padoriai apsikabinti, kukliai pasibučiuoti, bet daugiau— nieko! Savaiame suprantama, kad tokiose aplinkybėse gali sukilti kartais ir aistros, bet čia kaip tik bus gera proga geriau pažinti vienas kitą. Būk be galo griežta ir neprileisk nieko, kas Tave žemintų ar bent kiek pažeistų Tavo skaistybę. Nemanyk, kad savo mylimajam nusileisti ir sutikti su jo aistrų padiktuotais neprotingais reikalavimais būtų meilės parody-

mas. Priešingai! Gal tuo momentu sužieduotinis atrodys ir nepatenkintas Tavo griežtumu, bet po to jis pradės dar labiau Tave mylėti ir gerbti, kad Tu esi tokia rimta, kad taip brangini savo ir jo skaistybę. Jei lengvapėdiškai sutiktum su visais jo reikalavimais, jam galėtų ateiti įtarimas, kad gal ir su kitais Tu esi tokia lengvapėdiška.

Nemanyk, kad savo griežtumu sužieduotinį atstumsi. Ne, jei tikrai jis yra rimtas ir galvoja apie vestuves, dar labiau jis prie Tavęs prisiriš. Čia Tau kaip tik bus gera proga pažinti savo sužieduotinį ir įsitikinti jo meile. Jeigu jo tikslas nėra vedybos, jeigu jis nori tik Tave išnaudoti ir paskui numesti į šalį, lyg išspausą citriną, be abejo, Tavo griežtumas ir rimtumas jį atstums. Pamatys, kad jo dantims Tu esi per kieta, todėl eis ieškoti kitos.

Nuo to, kaip praleisi susiziedavimo laikotarpį, gali priklausyti visa Tavo ateitis. Tavo kelias moterystėn neturi būti nusėtas nuodėmėmis, bet turi būti Dievo laiminamas. Išmok prašyti Jo palaimos savo susiziedavimo laikotarpiui ir ypatingai būsimam šeimyniniam gyvenimui. Kartais atsiklaupkite ir to prašykite abu drauge.

Juozas Vaišnys, S. J.

"LAIŠKŲ LIETUVIAMS" PLATINIMO VAJUS jau prasidėjo ir tęsis iki birželio mėn 1 dienos. Surinkusieji daugiausia naujų metinių prenumeratų bus apdovanojami. Štai pirmosios trys premijos:

1. *Televizijos aparatas arba \$150.*
2. *Šaldytuvas (Refrigerator) arba \$100.*
3. *Radijo aparatas arba \$50.*

Bus ir kitų mažesnių dovanų. Bet didžiausias platintojams atlyginimas bus tas, kad žinos, jog kiekvienas jų surastas naujas skaitytojas turės geriausią patarėją religiniuose ir tautiniuose klausimuose. Platindami "Laiškus Lietuviams", dirbsite Bažnyčiai ir Tėvynei.

?? Kas knieti žinoti ???

BAŽNYČIA IR NAUJOS DOGMOS

Sužinojęs iš laikraščių, kad Popiežius neseniai paskelbė Marijos Dangun Ėmimo dogmą, norėčiau paklausti vieno kito dalykėlio, kurie man yra nesuprantami. Man atrodo, kad Kristus paskelbė savo mokslą visiems laikams ir norėjo, kad niekas jo nekeistų. Bažnyčios pareiga tą mokslą saugoti ir aiškinti žmonėms, bet neįvesti naujų dalykų. Mes turime tikėti tik Kristaus, o ne Bažnyčios paskelbtas tiesas.

Taip pat manyčiau, kad šios naujos dogmos paskelbimas krikščionybei jokios naudos neatneš, priešingai, bus žalingas, nes pasunkins Protestantams ir Pravoslavams susijungti su Katalikų Bažnyčia.

J. S.

Manau, kad Tamsta jau būsi skaitęs pereiname "L. L.*" numeryje apie Marijos Dangun Ėmimo dogmą, todėl čia tų minčių nekartosiu. Ten buvo paaiškinta, kad ši tiesa nėra nauja, nes jau nuo senų laikų Bažnyčioje ji yra žinoma.

Jeigu, kas sako, kad naujų dogmų paskelbimas yra prieš Kristaus mokslą, turėtų taip pat sakyti, kad ir astronomai, atradami naujas žvaigždes, eina prieš Dievo nustatytą tvarką. Juk tikėjimas sako, kad Dievas sutvėrė žemę, dangų ir visas žvaigždes. Kiek žvaigždžių Dievas sutvėrė, tiek jų dabar ir yra. Atrodo, kad astronomijos mokslas, atradamas vis naujas žvaigždes, nori lyg papildyti, pakeisti Kūrėjo darbą, įnešti į Dievo nustatytą tvarką naujenybių. Kiekvienam yra aišku, kad toks samprotavimas būtų labai vaikiškas ir juokingas.

Bet ar nepanašiai yra ir dogmatinė sritį? Dievo apreikštos tiesos ir Kristaus paskelbtas mokslas nesikeičia. Tačiau ne visos Dievo apreikštos tiesos kiekvienam yra pirmu pažvelgimu aiškios. Taigi, Bažnyčios pareiga yra viską išaiškinti,

atidengti tas tiesas, kurios jau nuo pačios krikščionybės pradžios yra Bažnyčioje, bet daugelio yra nepastebimos, lyg tos tolimos žvaigždutės.

Taip pat būtų klaidinga, jei kas galvotų, jog Kristaus paskelbtas mokslas turi būti toks paprastas, kad jį galėtų suprasti kiekvienas žmogus be jokio kitų aiškinimo. Kad kiekvienas nemokyčiausias ir negabiausias žmogus suprastų visas tikėjimo tiesas, tai tos tiesos turėtų būti be galo primityviškos. Bet pagaliau ir primityviausiausioms tiesoms reikia aiškinimo. Juk net toks paprasčių paprasčiausias dalykas, kaip "du ir du yra keturi" yra vaikui mokytojo aiškinamas.

Kristus, skelbdamas savo mokslą, neskakė, kad kiekvienas jį gali aiškintis ir suprasti, kaip jam patinka, bet liepė apaštalams — mokytojams eiti į visą pasauli ir mokyti visas tautas, aiškinti visiems Jo mokslą.

Apie šios dogmos paskelbimo naudingumą taip pat šiek tiek rašėme pereiną kartą. Kad ji atneštų Bažnyčiai ir krikščionybei žalos, negali būti nė kalbos. Jokių būdu ši tikėjimo tiesa nesukliudys krikščionių susijungimui. Šiame numeryje kiekvienas gali pasiskaityti apie visuotinę tikėjimą šia tiesa rytų (pravoslavų) Bažnyčioje. Bet ir Protestantai ne visi yra priešingi Marijos Dangun Ėmimo dogmos paskelbimui. Neseniai anglų laikrašty "Guardian" šiuo klausimu rašė žymus protestantų teologas Dr. E. L. Mascall. Jis visiškai pritaria šios dogmos paskelbimui, nes sako, kad ši tiesa yra tikima tiek vakarų tiek rytų Bažnyčiose nuo seniausių laikų, o yra negalimas dalykas, kad Šv. Dvasia prileistų tokią visuotinę klaidą visoje Bažnyčioje. Taigi, ir jo nuomone, ši tiesa yra paties Dievo apreikšta.

Didžiausia kliūtis susijungti visiems krikščionims yra Popiežiaus neklaidingumo dogma. Jei kada nors Protestantai ir Pravoslavai pripažins Popiežiaus valdžią, be jokios sunkenybės jie priims ir visas jo paskelbtas tiesas. Popiežius yra Kristaus Vietininkas žemėje, jei kas jo nepripažįsta, negali priklausyti prie Kristaus įsteigtos Bažnyčios.

Išrinktoji tauta

Perskaičius 8 - tame "L. L." numeryje paaikškinimą apie klausimus, padariau išvadą, kad klausti gali visi skaitytojai, todėl leiskite man paklausti, dėl ko žydų tauta yra vadinama išrinktoji tauta. Kas ją išrinko ir dėl ko?

O. A.

Visai teisingai galvojate, kad kiekvienas "Laiškų Lietuviams" skaitytojas gali klausti, ir jam bus atsakoma kaip galima tiksliau ir nuosirdžiau.

Jūsų klausimas mus perkelia į senus laikus, maždaug 2150 metų prieš Kristaus gimimą, kai Dievas liepė Abraomui palikti savo gyvenamąjį kraštą Ur ir eiti į pažadėtąją žemę. "Aš padarysiu tave didelės tautos tėvu ir palaiminsiu tave, o per tave bus palaimintos visos žemės giminės", pasakė jam tada Dievas. Nuo to laiko prasideda žydų tautos istorija, aprašyta Senojo Testamento knygoje.

Gal kai kas labai abejingai į tai pažvelgs — juk 2000 metų prieš Kristų tai be galo seni laikai, kas gali žinoti, kaip ten buvo. Iki 1924 metų panašiai galvojo ir daugelis istorikų. Nors jie žinojo Abraomo vardą iš Šventojo Rašto, bet neturėdami jokių kitų istorinių žinių nei apie jį nei apie jo gimtąjį miestą Ur, visus tuos pasakojimus jie laikė gražia legenda. Tik 1924 metais netikėtai užtinkami prie Eufrato upės netoli Persijos įlankos Ur miesto likučiai su daugeliu gražių indų, kurie pagal mokslininkų tyrinėjimus yra iš laikų maždaug 3000 metų prieš Kristų. Taip naujausių laikų istorija vėl patvirtino Švento Rašto pasakojimų tikrumą.

Pirmasis išrinktos tautos tėvo vardas

buvo Abram — garbingas tėvas. Pats Dievas jo vardą pakeitė į Abraham — tautų tėvas. Jis buvo dešimtas Noės arkoj išsigelbėjusio Semo sūnus. Jo giminė tame krašte buvo vienintelė, kuri dar garbino tikrąjį Dievą. Dėl didelio ir gyvo Abraomo tikėjimo Dievas jį išrinko būti tos tautos tėvu, iš kurios turėjo gimti žmonijos išganytojas, kaip buvo žadėta dar rojuje. Dėl to ir iš jo kilusi tauta vadinosi išrinktoji tauta.

Pats Abraomas dar daug kartų turėjo įrodyti savo tikėjimą ir paklusnumą Dievui. Jis klausė Dievo, palikdamas savo kraštą, tikėjo Dievu, žadėjusiu jį padaryti tautų tėvu, nors iki 100 metų savo amžiaus neturėjo sūnaus. Jis nenustojo tikėti Dievo pažadėjimu net tada, kai Viešpats liepė jam pačiam paaukoti savo sūnų Izaoką.

Ir iš jo kilusioji žydų tauta, nors daug kartų suklydo ir nusikalto Dievui, bet visą laiką išsaugojo tikėjimą į Dievo pažadėtąjį pasaulio Išganytoją. Tai padaryti žydams padėjo jų tautos ypatingai kietas charakteris ir vis iš naujo Dievo siunčiami pranašai. Bet kadangi žydų tauta vadinosi išrinktoji tauta tik dėl to, kad iš jos turėjo kilti Mesijas, o ji pati tą gimusį Mesiją atmetė, tai taip pasielgdama, ji nustojo teisės vadintis išrinktoji tauta. Dabar Dievo išrinktoji tauta yra visi Kristui priklausantieji žmonės, visi, kurie išpažįsta Jo mokslą, tai yra Katalikų Bažnyčia.

Kai kurie gerb. Skaitytojai dar nėra atsiliginę už laikraštį ir nepratęę prenumeratos ateinantiems metams. Jau būtų laikas tai padaryti. "L.L." dabar turi apie penkis tūkstančius skaitytojų. Jei kiekvienas skaitytojas surastų po vieną naują, tai už tą pačią kainą galėtume padvigubinti puslapių skaičių arba leisti du kartu per mėnesį.

Laukiame naujų skaitytojų ir Jūsų pagėdavimų dėl laikraščio formos bei turinio.